

Yönetsel Bağlamda Okul Öncesi Eğitimdeki Sorunlar: Bir Fenomenoloji Çalışması

Muhammet İbrahim AKYÜREK^a

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim öğretmeni görüşlerine göre yönetsel bağlamda okul öncesi eğitimdeki sorunların belirlenmesidir. Bu çalışma nitel araştırma yöntemini esas alan, olgubilim (fenomenoloji) araştırmasıdır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Ankara il merkezindeki ilçelerde yer alan ilkokul, ortaokul, lise ve anaokullarında görevli 56 okul öncesi eğitim öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, 2018-2019 eğitim öğretim yılı Mart ayı içerisinde toplanmıştır. Görüşme tekniği kullanılarak verilere ulaşılmış bu araştırmada verilerin çözümlenmesinde içerik analizi ve betimsel analiz tekniği kullanılmış, bulgular uygun görülen ve gerekli olan yerlerde nicelleştirilerek (sayı kullanılarak) sunulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında birtakım yönetsel sorunların olduğu ifade edilebilir. Bu sorunlar arasında; okullarda okul öncesi öğretmenleri arasında bir iletişim ve rekabet sorunu bulunması, öğretmenlere olması gerekenden daha fazla sorumluluk verilmesi, birtakım materyallerin eksik olması, yönetimin geleneksel yönetim anlayışıyla hareket etmesi ve sınıf mevcutlarının kalabalık olması, öğretmen isteğinin veli isteği söz konusu olduğunda göz ardı edilmesi sayılabilir. Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetsel birtakım sorunların üstesinden gelebilmek ve etkin okul yönetimini sağlamak adına yöneticilerin okul öncesi eğitimi mezunu olmaları veya bu konuda yeterli bir hizmet öncesi ve içi eğitim almaları sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Yönetsel Sorun, Okul Öncesi Eğitim, Öğretmen, Yönetici

Problems in Preschool Education in the Administrative Context: A Phenomenology Study

Abstract

The purpose of this research is to determine the problems in pre-school education in the administrative context according to the opinions of preschool education teachers. This study is a phenomenology research based on the qualitative research method. The study group of this research consists of 56 pre-primary education teachers working in primary, secondary, high school and kindergartens located in the districts of Ankara city center. The data were collected in March 2018-2019 academic year. In this study, data analysis was used by using interview technique, content analysis and descriptive analysis technique were used, and the findings were presented by quantifying (using numbers) where appropriate and necessary. It can be stated that there are some administrative problems in preschool education institutions. Among these problems; there is a problem of communication and competition among preschool teachers in schools, giving teachers more responsibility than they should be, lack of some materials, management's traditional management approach and crowding of class sizes, ignoring teachers' request when parents are concerned. In order to overcome some administrative problems in preschool education institutions and to ensure effective school management, administrators can be graduated from pre-school education or receive sufficient pre-service and in-service training.

Keywords: Managerial Problem, Pre-School Education, Teacher, Manager

^a Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye ORCID:0000-0001-9122-471X i_akyurek56@hotmail.com
Atf: Akyürek, M. İ. (2020). Yönetsel bağlamda okul öncesi eğitimdeki sorunlar: Bir fenomenoloji çalışması *İZÜ Eğitim Dergisi*, 2(3) 1-18. DOI : 10.46423/izujed.709983

Extended Abstract

Introduction

In preschool period, it is primarily the responsibility of educational institution administrators to ensure the child's psychomotor, cognitive and psychological development, as well as the development status of the teacher. Therefore, it is important to learn about the administrative problems experienced by preschool education teachers, who are among the important stakeholders in these institutions, to create an effective school. In preschool education, the problem area that affects the whole education in particular may be of an administrative nature. Learning what the problems are in this administrative framework will be able to provide individual and organizational development in the effective school building process by producing solutions to these problems. By learning these problems and finding solutions accordingly, preschool education can be provided to work more qualified and productive. In addition, this research; MoNE can also make some contributions in terms of guiding preschool education managers and teachers and university area experts. This research may also have an important place in the literature, since it is a qualitative study that involves participants from different environments and is made with a large working group. The purpose of this research in this context is to determine the problems in pre-school education in the administrative context according to the opinions of preschool education teachers.

Method

This study is a phenomenology research based on the qualitative research method.

This research was carried out in accordance with the opinions of preschool education teachers working in primary schools, secondary schools, high schools and kindergartens in the districts of Ankara city center in the 2018-2019 academic year. The study group of this research consists of 56 pre-primary education teachers working in primary, secondary, high school and kindergartens located in the districts of Ankara city center. The teachers in the study group were determined randomly, representing each district according to the number of teachers in the districts of Ankara.

In the first stage of the research; "What are the problems in pre-school education in the managerial context?" To search for answers to the question, a literature review was conducted. Scope validity of the research; It was determined by an educational sciences specialist, a preschool education specialist, a kindergarten principal and two senior preschool education teachers. Accordingly, the data collection tool to be used in the research has been developed.

In this study, the data were obtained through interviews with 56 pre-school education teachers in order to identify problems in pre-school education in an administrative context. Interviews were conducted with each teacher in an average of 30-45 minutes face to face. The answers given by the teachers to the open-ended questions in the interviews were taken orally and recorded in writing without voice recording. In order not to cause data loss in the research, all the teachers said were recorded in writing. The data were collected in March 2018-2019 academic year.

In this study, data analysis was used by using interview technique, content analysis and descriptive analysis technique were used, and the findings were quantified (using numbers) where appropriate and necessary.

Findings and Discussion

The percentage of those who say “yes” on the theme “There are some problems in your school” is higher. It can be stated that there are some administrative problems in preschool education institutions. Among these problems; There is a problem of communication and competition among preschool teachers in schools, giving teachers more responsibility than they should be, lack of some materials, management's traditional management approach and crowded class sizes, ignoring teachers' request when parents are concerned.

The percentage of those who say “yes” on the theme “There are some deficiencies in the physical and technological conditions of the class and the school” is higher. It can be stated that there are some deficiencies in the physical and technological conditions of the classroom and the school in preschool education institutions. Among them; Lack of internet access in classrooms, lack of technological devices such as smart board and projection, poor physical structure of the buildings and negative effects of education in order to improve this bad situation, especially the lack of toy materials and areas where they can play. The vast majority of teachers who participated in the research stated that they had problems due to physical deficiencies in preschool education.

The rate of those who say “yes” is higher regarding the theme of “the importance of preschool education is not understood adequately and there are managers from different branches”. It can be stated that the importance of pre-school education in preschool education institutions is not understood adequately and the presence of managers from different branches is a problem. Among them; In preschool education institutions, the fact that the managers are not chosen among the pre-school education graduates, the teachers are not understood and a management understanding that is not dominant in the field is dominant, considering that they do not know the content of preschool education, they care less about the quality of preschool education, and have the characteristics required by the professions of preschool education teachers. Carrying out its activities can be considered as a caregiver by the society.

The percentage of those who say “yes” on the theme “There is a lack of material” is higher. It can be stated that there is a lack of material in preschool education institutions. Among them; The lack of toys used for educational purposes, the lack of mind games, the lack of children's playgrounds in terms of opportunities, the lack of computers in the classrooms, the lack of toys and the fact that the toys in the parking area do not have new and different features.

The percentage of those who say “no” on the theme “Your school has a budget shortage” is higher. It can be stated that the budget is sufficient in preschool education institutions. This indicates that there is no financing problem in preschool education institutions and accordingly, school need planning can be carried out more effectively. Especially the necessary and sufficient spending of the budget is an important situation in terms of effective management of the budget.

The percentage of those who say "no" is higher regarding the theme of "security" in the physical conditions or social activities of your school. It can be stated that security is sufficient in preschool education institutions. Thus, a healthier and safer education and training environment can be offered and the quality of education will increase. Especially the presence of a security staff in every school is an important and necessary situation in terms of providing security.

Giriş

Okul öncesi eğitim, kişinin doğumu ile başlayıp ilköğretimine başlayıncaya kadar geçen süreçte tüm yaşam süreci birtakım etkide bulunarak katkı sağlayabilir. Oğuzkan ve Oral (1983) okul öncesi eğitimi, çocuğun kişisel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun zengin uyarıcı ve çevre imkânları sağlayan, çocukların bütün gelişimlerini en iyi bir şekilde yönlendiren bir eğitim süreci olarak betimlemektedir. Oğuzkan (1981) ise okul öncesi eğitimi, okul öncesi çağında bulunan küçük çocuklara özellikle yuvalarda, anaokullarında veya ana sınıflarında kişisel anlamlandırmaların gelişmesi, toplumsal alışkanlıklar kazanmaları ve sorun çözme becerilerini artırmaları için verilen eğitim şeklinde ifade etmektedir.

Türkiye’de eğitim politikalarında okul öncesi eğitime öncelik verilmesi 2005 yılı itibariyle gerçekleşmiş, okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak ve okullaşma oranlarını artırmak amacıyla farklı çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, 17. Millî Eğitim Şurası’nda, okul öncesi eğitimin 60-72 ay grubu çocuklar için zorunlu olması kararlaştırılmıştır (Millî Eğitim Bakanlığı/MEB, 2006). Bu karar gereğince, Millî Eğitim Bakanlığı 2009-2010 eğitim öğretim yılında, 32 pilot ilde 5 yaş grubu çocuklara zorunlu okul öncesi eğitim sağlamıştır. Ayrıca, 2017-2019 Orta Vadeli Programı (Kalkınma Bakanlığı, 2016)’nda ve 2023 Eğitim Vizyon Belgesi (MEB, 2018)’nde okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesine yönelik hedeflere yer verilmiş ve bu kapsamda gerekli çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir. 2018-2020 Yeni Orta Vadeli Program (Kalkınma Bakanlığı, 2017)’da ise “okul öncesi eğitimin, beş yaş grubu çocuklar başta olmak üzere yaygınlaştırılması” hedeflerine yer verilmiştir. Ancak, Millî Eğitim Bakanlığı’nun 2016 yılı Faaliyet Raporu (MEB, 2016)’nda, eğitim alanındaki faaliyetlerde Bakanlık tarafından “zayıf” olarak değerlendirilen konular arasında “okul öncesi eğitim imkânlarının yaygınlık ve yeterliliği” yer almıştır. Tüm bu gelişmelere rağmen Türkiye’de okul öncesi eğitim zorunlu hale getirilmemiştir.

Okul öncesi eğitimin ülkemizde yaygınlaşması ile bu kurumların sahip olduğu fiziksel yapı ve öğrenci sayıları, olanaklar, okul öncesi eğitim programı, kurumlarda görev yapan öğretmenler, aileler ve onların tutumlarının uygulamalara yansımaları, kazandırılmak istenen bilgi ve beceriler, toplumun okul öncesi eğitime bakışı gibi konular dikkat çekmeye başlamıştır. Yapılan araştırmalarda nitelikli erken çocukluk eğitim programlarına katılan çocukların okul başarılarının olumlu şekilde geliştiği ve tam gün eğitim alanların yarım gün eğitim alanlara göre gelişimlerinin daha olumlu olduğu belirtilmektedir (Carnes ve Albrecht, 2007; Santoro, 2011; Ada, Küçükali, Akan ve Dal, 2014). Bu durumlar dikkate alındığında bireyin gelişiminde çok önemli bir yere sahip olan okul öncesi dönemde nitelikli ve gelişime açık bir eğitim verilebilmesi için mevcut sorunların belirlenip çözüm önerileri sunulması gerekmektedir.

Alanyazında okul öncesi eğitimde yaşanan sorunlarla ilgili araştırmalar incelendiğinde; anne baba tutumların eğitime yansımaları (Cömert ve Güleç, 2004; Günalp, 2007), okul öncesi dönem çocuklarının davranış sorunları (Alisinanoğlu & Kesicioğlu, 2010), okul öncesi eğitime uyumda yaşanan sorunlar (Özbey 2010; Başaran, Gökmen ve Akdağ, 2014), okul uygulamalarında karşılaşılan sorunlar (Seçer, Çeliköz & Kaygılı, 2010; Taşdere, 2014), okulların ve sınıfların fiziki yapılarının eğitime yansımaları (Öğülmüş ve Özdemir, 2013; Kubanç, 2014), öğretmenlerin kaynaştırma eğitiminde yaşadıkları sorunlar (Tuş ve Çiftçi Tekinarslan, 2013; Koçyiğit, 2015), yeni eğitim sisteminin (4+4+4) uygulanmasında yaşanan sorunlar (Cerit, Akgün, Yıldız ve Soysal, 2014), ilköğretime geçişte yaşanan sorunlar (Şahin,

Sak ve Tuncer, 2013; Bay ve Çetin, 2014), okul öncesinde yönetim sorunları (Ada vd. 2014) gibi konularda çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Okul öncesi eğitimde karşılaşılan sorunlara dönük olarak, Zayimoğlu Öztürk, Kaya ve Durmaz (2015)'in, araştırma sonuçlarına göre, okul öncesi eğitim öğretmenleri okul yönetimi, zümre arkadaşları, branş/sınıf öğretmenleri ve veliler ile değişik hususlarda birtakım sorunlar yaşamaktadır. Zembat (2012)'in araştırma sonuçlarına göre ise, okul öncesi eğitimde görevli öğretmenler, yöneticinin özel gün ve haftalarda sunulmak üzere okul öncesi eğitim öğretmenlerinden sınıfça hazırlanan faaliyet talep etmesi, ana sınıfı ailetlerinin kullanım şekli, sınıfın fiziksel koşullarındaki birtakım eksiklikler ve materyal eksikliği, okul öncesi eğitimin öneminin yeterli bir biçimde kavranmaması, öğretmenin yardımcı personel talebine duyarsız kalınması ve yöneticinin öğretmenlere eşit mesafede durmaması gibi sebeplere bağlı olarak okul yöneticileri ile birtakım sorunlar yaşamaktadır.

Okul öncesi dönemde, çocuğun psikomotor, bilişsel ve psikolojik gelişim ve ayrıca öğretmenin gelişim durumlarını sağlayabilmek öncelikle eğitim kurumu yöneticilerinin sorumluluğundadır. Bu nedenle bu kurumlardaki önemli paydaşlar arasında yer alan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin yaşamış oldukları yönetsel sorunların öğrenilmesi etkili okul oluşturmak için önemlidir. Okul öncesi eğitimde özellikle eğitimin bütününe etki eden sorun alanı yönetsel nitelikte olabilmektedir. Bu yönetsel çerçevede sorunların neler olduğunun öğrenilmesi, bu sorunlara çözümler üretilerek etkili okul oluşturma sürecinde bireysel ve örgütsel gelişimi sağlayabilecektir. Bu sorunların öğrenilmesi ve buna bağlı olarak çözümler bulunması yoluyla okul öncesi eğitimin daha nitelikli ve verimli işlemesi sağlanabilir. Ayrıca bu araştırma; MEB, okul öncesi eğitim yöneticisi ve öğretmenleri ile üniversite alan uzmanlarına yol göstermesi açısından da birtakım katkılar sağlayabilir. Bu araştırma, farklı ortamlardaki katılımcıların dâhil edilip geniş çalışma grubuyla yapılan nitel bir çalışma olması nedeniyle de alanyazında önemli bir yer tutabilecektir. Bu bağlamda yapılan bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim öğretmeni görüşlerine göre yönetsel bağlamda okul öncesi eğitimdeki sorunların belirlenmesidir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okulunuzda birtakım sorunlar bulunmakta mıdır? Sorunlar bulunuyorsa nelerdir?
2. Sınıf ile okulun fiziksel ve teknolojik koşullarında birtakım eksiklikler bulunmakta mıdır? Eksiklikler bulunuyorsa nelerdir?
3. Okul öncesi eğitimin öneminin yeterli biçimde anlaşılabilmesi ve farklı branşlardan yöneticilerin bulunması söz konusu mudur? Açıklar mısınız.
4. Materyal eksikliği yaşanmakta mıdır? Materyal eksikliği bulunuyorsa nelerdir?
5. Gezilerde/ziyaretlerde veya okulda yapılması planlanan uygulamalarda/etkinliklerde öğretmen görüşlerinin alınmaması ya da bu gibi konularda öğretmenlere yardımcı olunmaması durumları söz konusu mudur? Açıklar mısınız.
6. Okulunuzda bütçe yetersizliği bulunmakta mıdır? Bütçe yetersizliği bulunuyorsa, hangi konularda bu sorunu yaşamaktasınız?
7. Okulunuzun fiziksel koşullarında veya sosyal etkinliklerinde 'güvenlik' anlamında birtakım sorunlar bulunmakta mıdır? Güvenlik sorunları bulunuyorsa, hangi konularda bu sorunu yaşamaktasınız?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemini esas alan, olgubilim (fenomenoloji) araştırmasıdır. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimlerde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık, olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim uygun bir araştırma zemini hazırlar. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Nitel araştırmalarda elde edilen sonuçlar evrene genellenememekle birlikte, elde edilen sonuçlar, konuya ilişkin bir bakış açısı sağlaması bakımından önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016; Karasar, 2015).

Çalışma Grubu

Bu araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Ankara il merkezindeki ilçelerde yer alan ilkök, ortaokul, lise ve anaokullarında görevli okul öncesi eğitim öğretmeni görüşlerine göre gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Ankara il merkezindeki ilçelerde yer alan ilkök, ortaokul, lise ve anaokullarında görevli 56 okul öncesi eğitim öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenler, Ankara ilindeki ilçelerin öğretmen sayısına göre her ilçeyi temsilen seçkisiz bir şekilde belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kritik durum örnekleme olarak nitelendirilen örneklem türü yardımıyla belirlenmiştir. Patton (1987)'a göre, olasılık temelli örnekleme temsiliyeti sağlama yoluyla evrene geçerli genellemeler yapma konusunda önemli yararlar sağlarken, amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Patton (1987)'a göre amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri de "kritik durum örnekleme"dir. Kritik durum örnekleme, kritik bir durum veya durumların varlığına işaret eden en önemli gösterge; "bu, burada oluyorsa, başka benzer durumlarda kesinlikle olur" ya da tam tersine "bu, burada olmuyorsa, başka benzer durumlarda kesinlikle olmaz" şeklinde bir ifadededir. Bu durumun başka bir göstergesi "bu grup belirli bir problemle karşılaşıyorsa, diğer bütün gruplar kesinlikle bu problemle karşı karşıya kalır" şeklinde bir yargının varlığı veya yokluğudur. Diğer taraftan bir veya birkaç kritik durumun çalışılması, benzer bütün durumlara ilişkin belirli genellemelerin yapılmasına olanak vermez. Buna rağmen araştırma sonucunda elde edilen veriye dayalı sonuçların zenginliği ve inandırıcılığı sınırlı ölçüde genellemeler yapılmasını olanaklı kılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırmaya katılanların demografik değişkenlere ilişkin bilgilerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1. Demografik Değişkenlere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Değişken	N	%
Cinsiyet	Kadın	53	94.6
	Erkek	3	5.4
Yaş	21-30	13	23.2
	31-40	27	48.2
	41-50	15	26.8
	51 ve üzeri	1	1.8
Medeni durum	Evli	51	91.1
	Bekâr	5	8.9
Öğrenim durumu	Lise	1	1.8
	Ön lisans	1	1.8
	Lisans	50	89.3
	Lisansüstü	4	7.1
Mesleki kıdem	1-5 yıl	3	5.4
	6-10 yıl	22	39.3
	11-15 yıl	16	28.5
	16-20 yıl	7	12.5
	21 ve daha fazla yıl	8	14.3
	Toplam	56	100

Tablo incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre oran olarak kadınların %94.6 ile daha fazla olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %48.2 ile 31-40 yaş, en az orana sahip grubu ise %1.8 ile 51 ve üzeri yaş grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır. Medeni durum değişkenine göre oran olarak evli olanların %91.1 ile daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrenim durumu değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %89.3 ile lisans, en az orana sahip grupları %1.8 ile lise ve ön lisans grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır. Mesleki kıdem değişkenine göre en fazla orana sahip grubu %39.3 ile 6-10 yıl, en az orana sahip grubu ise %5.4 ile 1-5 yıl grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmanın ilk aşamasında; “Yönetsel bağlamda okul öncesi eğitimdeki sorunlar nelerdir?” sorusuna cevap aramak amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Araştırmanın kapsam geçerliliği; bir eğitim bilimlari uzmanı, bir okul öncesi eğitimi uzmanı, bir anaokulu müdürü ve kıdemli iki okul öncesi eğitim öğretmeni tarafından belirlenmiştir. Bunlara bağlı olarak araştırmada kullanılacak olan veri toplama aracı geliştirilmiştir.

Bu çalışmada, “görüşme-standartlaştırılmış açık uçlu görüşme” tarzı kullanılmıştır. Patton’a göre görüşmenin amacı, bir bireyin iç dünyasına girmek ve onun bakış açısını anlamaktır. Görüşme yoluyla, deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar ve zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyen şeyler anlamaya çalışılır. Bu süreçte, sorulan sorulara, karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir şekilde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmecinin görevidir. Patton’a göre görüşme yaklaşımlarından biri de “standartlaştırılmış açık uçlu görüşme tarzı”dır. Patton’a göre bu yaklaşım, “dikkatlice yazılmış ve belirli bir sıraya konmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda ve sırada sorulur”. Bu yaklaşım, bazı insanlardan daha yoğun ve çok, bazı insanlardan ise daha az sistematik ve yüzeysel bilgi edinilmesine yol açabilecek olan görüşmeci yanlılığını veya öznelliğini azaltır.

Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme, bir araştırmanın başkaları tarafından tekrar edilmesi olasılığını önemli ölçüde arttırır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler, yönetsel bağlamda okul öncesi eğitimdeki sorunları belirlemek amacıyla 56 okul öncesi eğitim öğretmeni ile yapılan görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Görüşmeler, her bir öğretmen ile yüz yüze şekilde ortalama 30-45 dakika arasında gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmelerdeki açık uçlu sorulara öğretmenler tarafından verilen cevaplar sözlü olarak alınıp, ses kaydı olmadan yazılı olarak kaydedilmiştir. Çalışmada veri kaybına yol açmaması adına, öğretmenlerin her söylediği yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Veriler, 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı mart ayı içerisinde toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşme tekniği kullanılarak verilere ulaşılmış bu çalışmada verilerin çözümlenmesinde içerik analizi ve betimsel analiz tekniği kullanılmış, bulgular uygun görülen ve gerekli olan yerlerde nicelleştirilerek (sayı kullanılarak) sunulmuştur. Nitel bulgular analize açıklık getirmek, güvenilirliği arttırmak için nicel ifadeler kullanılarak belirtilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Nitel araştırma yöntemlerinde geçerlik kavramı çalışmacının çalıştığı olguyu, olduğu haliyle ve olabildiğince tarafsız gözlemesi anlamına gelmektedir. Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve çalışmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir çalışmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır. İç geçerliği/inandırıcılığı sağlama konusunda çalışmacılardan hem veri toplama süreçlerinde hem de verilerin analizi ve yorumlanması süreçlerinde tutarlı olması ve bu tutarlılığın nasıl sağlandığı konusunda açıklama yapması beklenmektedir. Betimsel türden bir analizin kullanıldığı bir çalışmada, görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlik için önemli olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Katılımcıların görüşleri incelenirken kullandıkları sözcük, cümle ve kavramlardan yola çıkılarak özellikle kendi ifadelerinde yer verdikleri kavramların kullanılmasına özen gösterilmiştir. Çalışmada inandırıcılığı sağlamak ve öğretmen görüşlerini daha açık bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Katılımcıların görüşlerinden elde edilen verilerin analizinde çalışmanın başlangıcında belirlenmiş olan kategorilere uygun birtakım kodlar oluşturulmuş ve bu kodlar çalışmanın amacına hizmet edecek bir şekilde benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırılmıştır. Bu gruplama sonucunda çalışmaya katılan öğretmen görüşleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar belirlenmeye çalışılmıştır. Sonrasında ise, ortaya çıkan bulgular yorumlanarak sorunlar incelenmiştir. Ayrıca, katılımcıların gerçek ismi yerine takma isimler kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Ankara il merkezindeki ilçelerde yer alan ilkököl, ortaokul, lise ve anaokullarında görevli okul öncesi eğitim öğretmen görüşlerine göre yönetsel bağlamda okul öncesi eğitimdeki sorun durumları aşağıda yer almaktadır. Bu aşamada her bir soru ve buna ilişkin görüşler açıklanmış ve yorumlanmıştır.

“Okulunuzda birtakım sorunlar bulunmakta mıdır? Sorunlar bulunuyorsa nelerdir?” sorusu kapsamında yer alan tablo aşağıdadır:

Tablo 2. Sorunların Varlığı

Tema	Kodlar	N	%
Okulunuzda birtakım sorunlar bulunmakta mıdır?	Evet	38	67.9
	Hayır	18	32.1
Toplam		56	100

Tablo incelendiğinde; “Okulunuzda birtakım sorunlar bulunmaktadır” temasına ilişkin “evet” diyenlerin oranı %67.9 ile daha yüksektir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin soruya verdikleri ayırt edici cevaplar aşağıda açıklanmıştır:

Katılımcılardan O8’in görüşü: “İletişimsizlik, öğretmene çok fazla sorumluluk yüklenmesi ve öğretmenler arası rekabet vardır.” Okullarda okul öncesi öğretmenleri arasında bir iletişim ve rekabet sorunu bulunduğu, öğretmenlere olması gerekenden daha fazla sorumluluk verildiği vurgulanmıştır.

Katılımcılardan O19’un görüşü: “Materyal eksikliği bulunmaktadır.” Okullarda birtakım materyallerin eksik olduğu ifade edilmiştir.

Katılımcılardan O40’ın görüşü: “İdarenin katı tutumları ve sınıfların kalabalık olması söz konusudur.” Yönetimin geleneksel yönetim anlayışıyla hareket ettiği ve sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu söylenmiştir.

Katılımcılardan O54’ün görüşü: “Velilerin isteklerinin öğretmen isteklerinin önüne geçmesi durumu vardır.” Öğretmen isteğinin veli isteği söz konusu olduğunda göz ardı edildiği vurgulanmıştır.

“Sınıf ile okulun fiziksel ve teknolojik koşullarında birtakım eksiklikler bulunmakta mıdır? Eksiklikler bulunuyorsa nelerdir?” sorusu kapsamında yer alan tablo aşağıdadır:

Tablo 3. Fiziksel ve Teknolojik Eksiklikler

Tema	Kodlar	N	%
Sınıf ile okulun fiziksel ve teknolojik koşullarında birtakım eksiklikler bulunmakta mıdır?	Evet	38	67.9
	Hayır	18	32.1
Toplam		56	100

Tablo incelendiğinde; “Sınıf ile okulun fiziksel ve teknolojik koşullarında birtakım eksiklikler bulunmaktadır” temasına ilişkin “evet” diyenlerin oranı %67.9 ile daha yüksektir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin soruya verdikleri ayırt edici cevaplar aşağıda açıklanmıştır:

Katılımcılardan O2’nin görüşü: “Sınıfta internetin olmaması.” Sınıflarda internete erişimin olmadığı ifade edilmiştir.

Katılımcılardan O14’ün görüşü: “Akıllı tahta olsa iyi olurdu ya da her sınıfa projeksiyon olabilirdi.” Okuldaki akıllı tahta ve projeksiyon gibi teknolojik cihazların yokluğu vurgulanmıştır.

Katılımcılardan O16’nın görüşü: “Bina tesisat ve donanım malzemesi çürük yapılmış; neredeyse tadilat ve tamirattan kendimizi eğitime veremiyoruz.” Okul binalarının fiziki yapılarının kötü durumda olduğu ve bu kötü durumun iyileştirilmesi adına yapılan çalışmaların eğitimi olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir.

Katılımcılardan O29'un görüşü: "Oyuncak materyal ve oyun alanı eksikliği bulunmaktadır." Çocuklar için özellikle oyuncak materyal ve oynayabilecekleri alanların yetersizliği vurgulanmıştır.

"Okul öncesi eğitimin öneminin yeterli biçimde anlaşılabilmesi ve farklı branşlardan yöneticilerin bulunması söz konusu mudur? Açıklar mısınız." sorusu kapsamında yer alan tablo aşağıdadır:

Tablo 4. Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Farklı Branşlardan Yöneticilerin Bulunması

Tema	Kodlar	N	%
Okul öncesi eğitimin öneminin yeterli biçimde anlaşılabilmesi/farklı branşlardan yöneticilerin bulunması söz konusu mudur?	Evet	37	66.1
	Hayır	19	33.9
Toplam		56	100

Tablo incelendiğinde; "Okul öncesi eğitimin öneminin yeterli biçimde anlaşılabilmesi ve farklı branşlardan yöneticilerin bulunması söz konusudur" temasına ilişkin "evet" diyenlerin oranı %66.1 ile daha yüksektir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin soruya verdikleri ayırt edici cevaplar aşağıda açıklanmıştır:

Katılımcılardan O8'in görüşü: "Okul öncesi eğitim öğretmeni yönetici olursa daha iyi olur çünkü o zaman öğretmeni, yaşadığı sıkıntılarda daha iyi anlayabilir ve öğretmenin yanında daha fazla durabilir." Okul öncesi eğitim kurumlarında yöneticilerin okul öncesi eğitimi mezunları arasından seçilmesinin, öğretmenlerin daha iyi anlaşılması açısından gerektiği ifade edilmiştir.

Katılımcılardan O10'un görüşü: "Alana hâkim olan yöneticiler olması gerekir. Branş dışı yönetici alana hâkim olamayabilir. Alan itibarıyla başta personel dairesi dâhil hiçbir kurum tarafından net anlaşılabilmediğimizi düşünmüyorum." Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunan üst veya alt yöneticilerin okul öncesi eğitimi mezunları arasından seçilmemesinin, alana hâkim olmayan bir yönetim anlayışının egemen olmasına yol açtığı belirtilmiştir.

Katılımcılardan O28'in görüşü: "Branş dışı yöneticiler verdiğimiz eğitimin içeriğini bilmedikleri için önemsememektedirler." Okul öncesi eğitim kurumlarında yöneticilerin okul öncesi eğitimi mezunları arasından seçilmesinin, okul öncesi eğitimin içeriğini bildikleri düşünüldüğünde okul öncesi eğitimdeki niteliği daha fazla önemseyecekleri vurgulanmıştır.

Katılımcılardan O35'in görüşü: "Okul öncesi eğitim öğretmenleri hâlâ toplum tarafından bakıcı olarak görülüyor." Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin mesleklerinin gerektirdiği özelliklere sahip olarak eğitim faaliyetlerini yürütmesi toplum tarafından göz ardı edilerek, bir bakıcı gibi görüldükleri ifade edilmiştir.

"Materyal eksikliği yaşanmakta mıdır? Materyal eksikliği bulunuyorsa nelerdir?" sorusu kapsamında yer alan tablo aşağıdadır:

Tablo 5. Materyal Eksikliği

Tema	Kodlar	N	%
Materyal eksikliği yaşanmakta mıdır?	Evet	32	57.1
	Hayır	24	42.9
Toplam		56	100

Tablo incelendiğinde; “Materyal eksikliği yaşanmaktadır” temasına ilişkin “evet” diyenlerin oranı %57.1 ile daha yüksektir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin soruya verdikleri ayırt edici cevaplar aşağıda açıklanmıştır:

Katılımcılardan O8’in görüşü: “Eğitici oyuncaklar eksik.” Okullarda eğitsel amaçlı kullanılan oyuncakların eksik olduğu belirtilmiştir.

Katılımcılardan O17’nin görüşü: “Akıl oyunları eksik ve çocukların oyun oynayabileceği daha fazla alanlar olmalı.” Akıl oyunlarının eksikliğine dikkat çekilerek, çocuk oyun alanlarının imkânlar açısından yetersizliğine vurgu yapılmıştır.

Katılımcılardan O22’nin görüşü: “Okulda sınıflarda öğretmenlerin bilgisayarı yok, öğretmenler etkinlik için devamlı sınıfı ve çocukları bırakıp öğretmenler odasına geliyor.” Sınıflarda bilgisayar bulunmamasının birtakım sıkıntılara yol açtığı ifade edilmiştir.

Katılımcılardan O54’ün görüşü: “Oyuncak azlığı (masa oyuncakları, psikomotor ve bilişsel alana yönelik oyuncaklar) olmaması ve park oyuncaklarının alışılmışın dışında olmaması yani hep aynı olması.” Okullarda oyuncakların eksikliğine ve park alanında bulunan oyuncakların yeni ve farklı özelliklere sahip olmadığı vurgulanmıştır.

“Gezilerde/ziyaretlerde veya okulda yapılması planlanan uygulamalarda/etkinliklerde öğretmen görüşlerinin alınmaması ya da bu gibi konularda öğretmenlere yardımcı olunmaması durumları söz konusu mudur? Açıklar mısınız.” sorusu kapsamında yer alan tablo aşağıdadır:

Tablo 6. Öğretmen Görüşlerinin Alınmaması ya da Öğretmenlere Yardımcı Olunmaması

Tema	Kodlar	N	%
Gezilerde/ziyaretlerde veya okulda yapılması planlanan uygulamalarda öğretmen görüşlerinin alınmaması/bu gibi konularda öğretmenlere yardımcı olunmaması durumları söz konusu mudur?	Evet	11	19.6
	Hayır	45	80.4
Toplam		56	100

Tablo incelendiğinde; “Gezilerde/ziyaretlerde veya okulda yapılması planlanan uygulamalarda/etkinliklerde öğretmen görüşlerinin alınmaması ya da bu gibi konularda öğretmenlere yardımcı olunmaması durumları söz konusudur” temasına ilişkin “hayır” diyenlerin oranı %80.4 ile daha yüksektir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin soruya verdikleri ayırt edici cevaplar aşağıda açıklanmıştır:

Katılımcılardan O3’ün görüşü: “Öğretmen görüşü dikkate alınmaktadır.” Gezilerde/ziyaretlerde veya okulda yapılması planlanan uygulamalarda/etkinliklerde öğretmen görüşlerinin alındığı belirtilmiştir.

Katılımcılardan O20’nin görüşü: “Genelde okul öncesi gezilerini bizler ayarlıyoruz.” Gezi ve ziyaretlerin genellikle öğretmenler tarafından planlandığı vurgulanmıştır.

Katılımcılardan O44’ün görüşü: “Öğretmenlerin görüşleri alınmaktadır.” Okul içi ve dışı yapılan faaliyetlerde öğretmenlerin görüşlerine de başvurulduğu ifade edilmiştir.

“Okulunuzda bütçe yetersizliği bulunmakta mıdır? Bütçe yetersizliği bulunuyorsa, hangi konularda bu sorunu yaşamaktasınız?” sorusu kapsamında yer alan tablo aşağıdadır:

Tablo 7. Bütçe Yetersizliği

Tema	Kodlar	N	%
Okulunuzda bütçe yetersizliği bulunmakta mıdır?	Evet	21	37.5
	Hayır	35	62.5
Toplam		56	100

Tablo incelendiğinde; “Okulunuzda bütçe yetersizliği bulunmaktadır” temasına ilişkin “hayır” diyenlerin oranı %62.5 ile daha yüksektir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin soruya verdikleri ayırt edici cevaplar aşağıda açıklanmıştır:

Katılımcılardan O6'nın görüşü: “Bütçe sıkıntısı olduğunu düşünmüyorum.” Okul öncesi eğitim kurumlarında bütçe sıkıntısı yaşanmadığı belirtilmiştir.

Katılımcılardan O21'in görüşü: “Bütçe var, ama harcanmıyor gibi duruyor. Eski yıllarda ücretli gezilere daha çok gidiliyorken artık gidilmiyor. Yemekler basit çıkıyor ve oraya da harcanmıyor.” Okullarda bütçenin mevcut olduğu, fakat bütçenin gerekli ve yeterli bir biçimde harcanmadığı vurgulanmıştır.

Katılımcılardan O35'in görüşü: “Bütçemiz yeterli oluyor.” Okul öncesi eğitim kurumlarının bütçesinin yeterli olduğu ifade edilmiştir.

“Okulunuzun fiziksel koşullarında veya sosyal etkinliklerinde ‘güvenlik’ anlamında birtakım sorunlar bulunmakta mıdır? Güvenlik sorunları bulunuyorsa, hangi konularda bu sorunu yaşamaktasınız?” sorusu kapsamında yer alan tablo aşağıdadır:

Tablo 8. Güvenlik Sorunu

Tema	Kodlar	N	%
Okulunuzun fiziksel koşullarında veya sosyal etkinliklerinde ‘güvenlik’ anlamında birtakım sorunlar bulunmakta mıdır?	Evet	22	39.2
	Hayır	34	60.8
Toplam		56	100

Tablo incelendiğinde; “Okulunuzun fiziksel koşullarında veya sosyal etkinliklerinde ‘güvenlik’ anlamında birtakım sorunlar bulunmaktadır” temasına ilişkin “hayır” diyenlerin oranı %60.8 ile daha yüksektir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin soruya verdikleri ayırt edici cevaplar aşağıda açıklanmıştır:

Katılımcılardan O15'in görüşü: “Okul güvenli, ancak girişte sadece bu iş için bir güvenlik görevlisi bulunması gerekiyor.” Okulun güvenli olduğu, fakat bir güvenlik personelinin bulunması gerektiğine de vurgu yapılmıştır.

Katılımcılardan O17'nin görüşü: "Okulumuz güvenlik anlamında iyidir." Okulun güvenlik açısından iyi bir düzeyde olduğu belirtilmiştir.

Katılımcılardan O20'nin görüşü: "Güvenliği sınıfım adına ben sağlıyorum." Sınıf güvenliğinin öğretmen tarafından sağlandığı ifade edilmiştir.

Sonuçlar ve Tartışma

"Okulunuzda birtakım sorunlar bulunmaktadır" temasına ilişkin "evet" diyenlerin oranı daha yüksektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında birtakım yönetsel sorunların olduğu ifade edilebilir. Bu sorunlar arasında; okullarda okul öncesi öğretmenleri arasında bir iletişim ve rekabet sorunu bulunması, öğretmenlere olması gerekenden daha fazla sorumluluk verilmesi, birtakım materyallerin eksik olması, yönetimin geleneksel yönetim anlayışıyla hareket etmesi ve sınıf mevcutlarının kalabalık olması, öğretmen isteğinin veli isteği söz konusu olduğunda göz ardı edilmesi sayılabilir. Araştırma bulgusu; Gündoğan (2002), Ardıç (2011), Ada, Küçükali, Akan ve Dal (2014), Can ve Serençelik (2017), Demircan Aydın (2017), Ağgül Yalçın ve Yalçın (2018), Can ve Kılıç (2019) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Can ve Kılıç (2019) tarafından yapılan araştırmada; öğretmenlerin çoğunluğu okul öncesi eğitimde yönetimden kaynaklı sorunlar yaşadığını, özellikle ilköğretim içerisindeki ana sınıflarının geri planda kalması, önemli günler dışında okul öncesi öğretmenleriyle işbirliği yapılmaması, yöneticilerin ana sınıfına gerekli desteği sağlamamaları, idarenin veliyi memnun etme odaklı davranması ve okulda alınan kararlarda okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin göz ardı edilmesi sorun olarak görülmektedir. Gündoğan (2002) ile Can ve Serençelik (2017) tarafından yapılan araştırmada; okul öncesi eğitim öğretmenlerinin okulda alınan kararlara etkili olarak katılım sağlayamadıkları ve bu hususta bazı düzenlemelere ihtiyaç olduğu belirtilmektedir. Demircan Aydın (2017) tarafından yapılan araştırmada; yöneticiler okul öncesi öğretmenlerini sadece ana sınıfı ile ilgili alınacak kararlara dâhil ettiklerini, öğretmenlerin çalışma saatlerinden dolayı toplantılara katılmadıkları, okulda alınan çoğu karardan öğretmenlerin çoğunlukla haberdar olmadıkları belirtilmiştir. Ada, Küçükali, Akan ve Dal (2014) tarafından yapılan araştırmada; okul öncesi eğitimde görevli öğretmenlerin yaşadığı yönetsel sorunlar, eğitim ortamındaki verimliliği düşürmekte ve çocukların eğitimden faydalanmalarını engellemektedir. Ardıç (2011) tarafından yapılan araştırmada; ana sınıflarında görevli öğretmenler, yöneticilerin ana sınıflarına ilgisiz kaldığını, öğretmenleri dışladıklarını, basit ve gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Ağgül Yalçın ve Yalçın (2018) tarafından yapılan araştırmada; öğretmenlerin büyük bir bölümünün sınıf büyüklüklerinin çocuk sayısı dikkate alındığında uygun olmaması nedeniyle oyun, drama gibi çocukların hareketli olacağı etkinliklerin olumsuz etkilendiğini düşündükleri ve çocukların etkinliklere sıra ile katılmaları, küçük bir alanda çok sayıda çocuk bulunduğunda her biriyle iletişim kurmada ve ilgilenmekte zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına dayalı ortaya çıkan sorunlar etkin, nitelikli ve katılımcı bir yönetim anlayışıyla çözülebilir.

"Sınıf ile okulun fiziksel ve teknolojik koşullarında birtakım eksiklikler bulunmaktadır" temasına ilişkin "evet" diyenlerin oranı daha yüksektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında sınıf ile okulun fiziksel ve teknolojik koşullarında birtakım eksikliklerin olduğu ifade edilebilir. Bunlar arasında; sınıflarda internete erişimin olmaması, akıllı tahta ve projeksiyon gibi

teknolojik cihazların yokluğu, binaların fiziki yapılarının kötü durumda olması ve bu kötü durumun iyileştirilmesi adına yapılan çalışmaların eğitimi olumsuz yönde etkilemesi, çocuklar için özellikle oyuncak materyal ve oynayabilecekleri alanların yetersizliği sayılabilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, okul öncesi eğitimdeki fiziksel yetersizlikler nedeniyle sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Araştırma bulgusu; Özkubat (2013), Ertör (2015), Kurşunlu (2018), Sabancı, Altun ve Uçar Altun (2018), Can ve Kılıç (2019) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Can ve Kılıç (2019) tarafından yapılan çalışmada; öğretmenler özellikle okul bahçesinin yetersiz olması, ana sınıfı için ayrı yemek odasının olmaması, okul bahçesindeki materyal ve oyuncakların yetersiz olması, sınıfların küçük olması, tuvalet ve lavaboların ana sınıfı için uygun olmamasını sorun olarak sıralamışlardır. Özkubat (2013) tarafından yapılan çalışmada; okul öncesi eğitimde niteliğin fiziksel koşullara bağlı olduğu ve gerek sınıf içi gerekse dış mekân tasarımlarının çocukların davranışlarını etkilediği belirtilmektedir. Kurşunlu (2018) tarafından yapılan çalışmada; Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarının yasal fiziksel standartlarının uluslararası standartlara göre yetersiz olduğunu, okul bahçelerinin betondan oluştuğunu ve eğitsel etkinliklere uygun olmadığı, sınıfların yetersiz olduğu belirtilmektedir. Ertör (2015) tarafından yapılan çalışmada; okul öncesi eğitimde sınıf alanlarının yetersiz olmasının, sınıfın yeteri kadar ısınmamasının, materyallerin yetersiz olmasının, sınıfın yeteri kadar ışık almamasının ve ortak sınıf kullanılmasının önemli sorunlara yol açtığı belirtilmektedir. Ayrıca, ana sınıfı öğrencilerinin kullanabileceği yeşil alanın bulunmadığı, okul bahçesinde park materyallerinin yetersiz olduğu ve okul bahçesinin ortak kullanımının tehlike oluşturduğu vurgulanmaktadır. Sabancı, Altun ve Uçar Altun (2018) tarafından yapılan çalışmada; okul öncesi eğitim kurumları iç mekân alanları bakımından özellikle sınıf, sınıftaki öğrenme merkezleri, yemek odası, oyun odası, öğretmenler odası birçok yönden yetersizdir. Araştırma sonuçlarına dayalı ortaya çıkan sorunların çözüme kavuşturularak, fiziksel ve teknolojik koşulların iyileştirilmesi daha nitelikli bir eğitim ortamı oluşturabilecektir.

“Okul öncesi eğitimin öneminin yeterli biçimde anlaşılabilmesi ve farklı branşlardan yöneticilerin bulunması söz konusudur” temasına ilişkin “evet” diyenlerin oranı daha yüksektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında okul öncesi eğitimin öneminin yeterli biçimde anlaşılabilmesi ve farklı branşlardan yöneticilerin bulunmasının bir sorun oluşturduğu ifade edilebilir. Bunlar arasında; okul öncesi eğitim kurumlarında yöneticilerin okul öncesi eğitimi mezunları arasından seçilmemesinin, öğretmenlerin anlaşılabilmesine ve alana hâkim olmayan bir yönetim anlayışının egemen olmasına yol açması, okul öncesi eğitimin içeriğini bilmedikleri düşünüldüğünde okul öncesi eğitimdeki niteliği daha az önemsemeleri, okul öncesi eğitim öğretmenlerinin mesleklerinin gerektirdiği özelliklere sahip olarak eğitim faaliyetlerini yürütmesi toplum tarafından göz ardı edilerek bir bakıcı gibi görülmesi sayılabilir. Araştırma bulgusu; Zembat (2012), Kaya (2013), Uçar-Kaplan (2015), Zayımoğlu Öztürk, Kaya ve Durmaz (2015), Sabancı, Altun ve Uçar Altun (2018), Can ve Kılıç (2019) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Can ve Kılıç (2019) tarafından yapılan çalışmada; öğretmenler, eğitim sürecinde velilerden kaynaklı yaşadıkları sorunları; eğitim sürecinde öğretmene müdahalenin fazla olması, öğretmene bakıcı muamelesi yapılması, velilerin okul öncesi eğitimin öneminin farkında olmaması, okul ve aile arasında tutum birliğinin olmaması, okulda verilen davranışın evde desteklenmemesi olarak belirtmiştir. Kaya (2013) ve Zembat (2012) tarafından yapılan

araştırmada; velilerin okul öncesini bakıcılık olarak algılamaları, bilgisiz olmaları ve okulda verilen eğitimi evde desteklememeleri temel sorun olarak belirtilmiştir. Sabancı, Altun ve Uçar Altun (2018) tarafından yapılan araştırmada; aileler ana sınıfı eğitimini yeteri kadar önemsememekte, toplantılara ve etkinliklere düşük düzeyde katılım sağlamaktadır. Zayımoğlu Öztürk, Kaya ve Durmaz (2015) tarafından yapılan araştırmada; okul öncesi eğitim öğretmenlerinin velilerle yaşamış oldukları en önemli sorunların başında velilerin okul öncesi eğitimi bakıcılık olarak algılamaları ve bilgisiz olmaları yer almakta ve velilerin okul öncesi eğitim konusunda bilgilendirilmeleri gerektiği belirtilmektedir. Uçar-Kaplan (2015) tarafından yapılan araştırmada; yöneticilerin okul öncesi eğitim konusunda bilgilerinin azlığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına dayalı ortaya çıkan sorunların çözümü amacıyla okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin okul öncesi eğitimi mezunu olmaları veya bu hususta yeterli eğitim almış olmaları ve tüm paydaşlarca okul öncesi öğretmenlerine meslek itibarına uygun davranılması eğitimde niteliği artırabilecektir.

“Materyal eksikliği yaşanmaktadır” temasına ilişkin “evet” diyenlerin oranı daha yüksektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında materyal eksikliğinin olduğu ifade edilebilir. Bunlar arasında; eğitsel amaçlı kullanılan oyuncakların eksik olması, akıl oyunlarının eksikliği, çocuk oyun alanlarının imkânlar açısından yetersizliği, sınıflarda bilgisayar bulunmaması, oyuncakların eksikliği ve park alanında bulunan oyuncakların yeni ve farklı özelliklere sahip olmaması sayılabilir. Araştırma bulgusu; Sabancı, Altun ve Uçar Altun (2018) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Sabancı, Altun ve Uçar Altun (2018) tarafından yapılan araştırmada; mevcut eğitim materyali ile eğitici oyuncakların yetersizliği sorun oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına dayalı ortaya çıkan sorunlar arasında yer alan materyal eksikliklerinin giderilmesi sonucunda derslerin daha somut, aktif ve eğlenceli geçebileceği, böylece eğitimsel hedeflere daha amaçlı ve kısa sürede ulaşılması sağlanabilir.

“Gezilerde/ziyaretlerde veya okulda yapılması planlanan uygulamalarda/etkinliklerde öğretmen görüşlerinin alınmaması ya da bu gibi konularda öğretmenlere yardımcı olunmaması durumları söz konusudur” temasına ilişkin “hayır” diyenlerin oranı daha yüksektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında gezilerde/ziyaretlerde veya okulda yapılması planlanan uygulamalarda/etkinliklerde öğretmen görüşlerinin alınması ya da bu gibi konularda öğretmenlere yardımcı olunmasının söz konusu olduğu ifade edilebilir. Bu durum da, katılımcı bir yönetim anlayışının göstergesidir ve okulun gelişimini sağlayabilecektir. Araştırma bulgusu; Uçar-Kaplan (2015) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla örtüşmemektedir. Uçar-Kaplan (2015) tarafından yapılan araştırmada; yöneticilerin okul öncesi eğitimde geziler ve sosyal faaliyetlerin önemi hakkında yeterli duyarlılıkta olmaması nedeniyle öğretmene destek ve yardımcı olmamaları sonucuna ulaşılmıştır.

“Okulunuzda bütçe yetersizliği bulunmaktadır” temasına ilişkin “hayır” diyenlerin oranı daha yüksektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında bütçenin yeterli olduğu ifade edilebilir. Bu durum da, okul öncesi eğitim kurumlarında finansman sorunu yaşanmadığının göstergesidir ve buna bağlı olarak okul ihtiyaç planlaması daha etkin yürütülebilecektir. Özellikle bütçenin gerekli ve yeterli bir biçimde harcanması da bütçenin etkin yönetimi açısından önemli bir durumdur. Araştırma bulgusu; Sabancı, Altun ve Uçar Altun (2018), Can ve Kılıç (2019) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla örtüşmemektedir. Can ve Kılıç (2019) tarafından yapılan araştırmada; katılımcılar, okul öncesi eğitimde maddî konulara ilişkin olarak öğrenci aidatları ve bütçe yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Sabancı, Altun ve Uçar Altun (2018) tarafından yapılan araştırmada; ana sınıfındaki

ihtiyaçların karşılanmasında okulun maddî kaynaklarının yetersiz olması, ailelerin ana sınıfı eğitim masraflarını ödemekte zorlanması sonucuna ulaşılmıştır.

“Okulunuzun fiziksel koşullarında veya sosyal etkinliklerinde ‘güvenlik’ anlamında birtakım sorunlar bulunmaktadır” temasına ilişkin “hayır” diyenlerin oranı daha yüksektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında güvenliğin yeterli olduğu ifade edilebilir. Böylece daha sağlıklı ve güvenli bir eğitim öğretim ortamı sunulabilecek ve eğitimde nitelik artabilecektir. Özellikle her okulda bir güvenlik personelinin bulunması da güvenlik sağlama anlamında önemli ve gerekli bir durumdur.

Öneriler

- Okul öncesi eğitim kurumlarındaki “öğretmen görüşlerine önem verilmemesi, farklı branşlardan yöneticilerin bulunması, fiziksel ve teknolojik yetersizlikler gibi” sorunların üstesinden gelinmesi amacıyla üniversiteler, MEB, il, ilçe ve okul yöneticileri ile işbirliği halinde çözüm odaklı uygulamalar gerçekleştirilebilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetsel birtakım sorunların üstesinden gelebilmek ve etkin okul yönetimini sağlamak adına yöneticilerin okul öncesi eğitimi mezunu olmaları veya bu konuda yeterli bir hizmet öncesi ve içi eğitim almaları sağlanabilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında yeterli ve gerekli materyallerin bulundurulması yoluyla daha verimli ve etkili bir eğitim öğretim ortamı oluşturulabilir.
- Eğitim kurumlarındaki yönetsel bağlamda yer alan sorunlar konusunda ilkökul, ortaokul, lise ve üniversitelerde araştırmalar yapılabilir.
- Eğitim kurumlarındaki yönetsel bağlamda yer alan sorunlar konusunda karma araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş., Küçükali, R., Akan, D. ve Dal, M. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim sorunları. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 12, 32-49.
- Ağgül Yalçın ve Yalçın (2018). Okul öncesi öğretmenlerin okul öncesi eğitimin sorunlarıyla ilgili görüşleri: Ağrı ili örneği. *Elementary Education Online*, 17(1), 367-383.
- Alisinanoğlu, F. ve Kesicioğlu, O.S. (2010). Okul öncesi dönem çocuklarının davranış sorunlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Giresun İli Örneği). *Kuramsal Eğitim Bilim*, 3(1), 93-110.
- Ardıç, Ü. Ü. (2011). *Okul öncesi eğitiminde kalitenin geliştirilmesine ilişkin idareci, öğretmen ve veli görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Başaran, S., Gökmen, B. ve Akdağ, B. (2014). Okul öncesi öğrencilerinin okula uyum sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 197-223.
- Bay, D. N. ve Şimşek Çetin, Ö. (2014). Ana sınıfından ilkökula geçişte yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 30, 163-190.
- Can, E. ve Kılıç, Ş. (2019). Okul öncesi eğitim: Temel sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim*, 48(1), 483-519.

- Can, E. ve Serençelik, G. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin okul yönetimine katılımlarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 525-542.
- Carnes, G., and Albrecht, N. (2007). Academic and social-emotional effects of full-day kindergarten. *Emporia State Research Studies*, 43(2), 64-72.
- Cerit, Y., Akgün, N., Yıldız, K. ve Soysal, M.R. (2014). Yeni eğitim sisteminin (4+4+4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu İl Örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 59-82.
- Demircan Aydın, Z. (2017). *Öğretmen ve yöneticilerin okul öncesi eğitimi değerlendirmeleri ve bu alanda yaşanan yönetsel sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertör, E. (2015). *İlkokullarda görev yapan anasınıflı öğretmenlerinin yaşadıkları yönetsel sorunlara ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Gündoğan, A. (2002). *Okulöncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar (Denizli ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Kalkınma Bakanlığı (2016). *2017- 2019 yılları orta vadeli program*. <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Yaynlar/sayfasından erişilmiştir>.
- Kalkınma Bakanlığı (2017). *Orta vadeli program 2018-2020*. <http://www.kalkinma.gov.tr/sayfasından erişilmiştir>.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel.
- Kaya, N. (2013). *Okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve hizmet içi eğitim ihtiyaçları araştırma raporu*. <http://www.academia.edu/6954387/sayfasından erişilmiştir>.
- Kurşunlu, E. (2018). *Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel özelliklerinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB (2006). *17. Millî Eğitim Şurası*. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari/dosya/12 sayfasından erişilmiştir>.
- MEB (2016). *MEB 2016 faaliyet raporu*. <https://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30 sayfasından erişilmiştir>.
- MEB (2018). *Güçlü yarınlar için 2023 eğitim vizyonu belgesi*. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Koçyiğit, S. (2015). Ana sınıflarında kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin öğretmen-rehber öğretmen ve ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 391-415.
- Kubanç, Y. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarının fiziki durumunun incelenmesi. *The Journal of International Social Research*, 7(31), 675-688.
- Oğuzkan, F. (1981). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G.(1983). *Okul öncesi eğitimi*. İstanbul: Milli Eğitim.

- Öğülmüş, S. ve Özdemir, S. (2013). Sınıf ve okul büyüklüğünün öğrenciler üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(2).
- Özbey, S. (2010). Okul öncesi çocuklarda uyum ve davranış problemleriyle başa çıkmada ailenin rolü. *Aile ve Toplum*, 11(6), 8-18.
- Özkubat, S. (2013). Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim ortamlarının düzenlenmesi ve donanım. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Dergisi*, 4(2), 58-66.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Sabancı, A., Altun, M. ve Uçar Altun, S. (2018). Okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin görüşlerine göre ana sınıfı eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitimi Yönetimi Dergisi*, 24(2), 339-385.
- Santoro, E. A. (2011). *Full-day kindergarten: a case study on the perceptions of district leaders in four suburban Pennsylvania school districts*. Temple University.
- Seçer, Z. Çeliköz, N. ve Kayılı, G.(2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Şahin, İ. T., Sak, R. ve Tuncer, N. (2013). Okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık sürecine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1691-1713.
- Taşdere, A. (2014). Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 1477-1497.
- Tuş, Ö. ve Çifci Tekinarslan, İ. (2013). Okul öncesi kaynaştırma eğitimine devam eden özel gereksinimli çocukların karşılaştıkları güçlüklerin annelerin görüşlerine göre belirlenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 35, 151-165.
- Uçar-Kaplan, E. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin yönetim ile yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Yaşadıkça Eğitim*, 29(1), 49-64.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Zayimoğlu Öztürk, F., Kaya, N. ve Durmaz, E. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin görev sürecinde yaşadıkları eğitimsel sorunlar ve çözüm önerileri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 68-94.
- Zembat, R. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin okul yöneticisi, meslektaşları ve aileler bağlamında algıladıkları çatışma durumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 203-2015.